

2698

11065

SPRAWOZDANIE I. KOŁA TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ W KRAKOWIE ZA ROK 1927.

K R A K Ó W.

NAKŁADEM I. KOŁA TOW. SZKOŁY LUDOWEJ.
ODBITO W KRAKOWSKIEJ DRUKARNI NAKŁADOWEJ, KOPERNIKA 8.

1928.

2698

11065

SPRAWOZDANIE I. KOŁA TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ W KRAKOWIE ZA ROK 1927.

KRAKÓW.
NAKŁADEM I. KOŁA TOW. SZKOŁY LUDOWEJ.
ODBITO W KRAKOWSKIEJ DRUKARNI NAKŁADOWEJ, KOPERNIKA 8.
1928.

SKŁAD ZARZĄDU I. KOŁA T. S. L.

wybranego na Walnem Zebraniu w dniu 21-go maja 1927 r.

Przewodniczący: Ostrowski Witold.

Zast. przewodniczącego: Dr. Ziemnowicz Mieczysław,

Sekretarze: Haraschin Karol, Ciosiński Stanisław,

Skarbnicy: Inż. Kostecki Edward, Kostecka Jadwiga.

Członkowie Zarządu:

Bukowiecki Tadeusz

Dunikowski Jan

Inż. Gawlikowski Władysław

Krzyżanowski Jan

Maślanka Franciszek

Inż. Niedziałkowski Janusz

Dr. Piotrowski Tadeusz

Orszulski Teofil

Piotrowska Irena

Rutkowski Andrzej

Sokulski Justyn

Smreczyński Stanisław

Dr. Wielgus Piotr

Wyrodowa Marja

Sawiński Wincenty

Komisja rewizyjna:

Inż. Rolle Karol, Kopytkiewicz Henryk, Szkocki Leon.

SPRAWOZDANIE

I. Koła Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie za rok administracyjny 1927.

Rok sprawozdawczy 1927 jest dalszym ciągiem pracy zapoczątkowanej poprzednio. Nie obfituje on wcale w momenty błyskotliwe, które szczególnie uwydatniałyby rozwój Towarzystwa, lecz jest łańcuchem szarej, codziennej roboty, raczej systematycznej, niż improwizowanej z dnia na dzień. Dowodzi to pewnego ustalenia naszych stosunków, dowodzi również wejścia na tory normalne pracy oświatowej. — Dopiero taka praca, oparta na pewnym programie, wykazuje, ile jest jeszcze do zrobienia w Państwie Polskiem, ile może i powinna zrobić w tej dziedzinie inicjatywa prywatna Towarzystwa Szkoły Ludowej.

Uświadomienie państwowe szerokich mas ludności wiele pozostawia do życzenia. — Zadużo mówiono im o prawach, zamało lub wcale nie mówiono, o obowiązkach wobec Państwa. Stąd wieczne żądania świadczeń ze strony Państwa, a w razie ich niezaspokojenia niezadowolenie, niebezpieczne samo w sobie, jako ferment i podłoże agitacji antypaństwowej.

Nastawienie moralne szerokich warstw ludności w kierunku tego, co Państwu dać winniśmy, aby potem dopiero od Państwa żądać, jest zadaniem niełatwym do spełnienia, wobec szerzącej

się agitacji demagogicznej, obliczonej na korzyści partyjne. — A jednak jest to praca konieczna do spełnienia, o ile podwaliny Państwa Polskiego mają być silne, a naród polski ma kroku dotrzymać innym narodom w popularnym dziś „wyścigu pracy“.

Zdajemy sobie sprawę, że pracy tej nie dokona jedno koło T. S. L., choćby owiane jaknajlepszymi chęciami i choćby liczyło jeszcze więcej członków ofiarnych do pracy społecznej. Nie dokonamy tej pracy także w krótkim okresie czasu jednego roku. Trzeba na to wysiłku wszystkich Kół T. S. L., trzeba współpracy wszystkich ludzi uświadomionych państwowo i dłuższego czasu.

Praca ta wymaga również pewnego samozaparcia się, gdyż jak nas uczy dotychczasowe, niewielkie doświadczenie, spotyka się zawsze z nieufnością tych, do których przychodzimy. Iluż bowiem widzieli i słyszeli apostołów, którzy pod pokrywką dobra ludu wieśniaczego, czy roboczego, starali się własne upiec pieczenie! Ileż razy zapewniano tych społecznie i politycznie niewyrobionych o bezinteresowności pracy dla nich, aby wkońcu pokazać weksel do zapłaty! Drogą wiodącą do tego celu jest jedynie oświata, czytelnia i biblioteka, pogadanki o treści aktualnej, lecz pozbawionej intencji specjalnej. Jedna, druga i trzecia pogadanka nie otworzy jeszcze serc słuchaczy, nie pozyska ich zaufania, ale stanie się pomostem porozumienia i oświecenia po pewnym czasie, gdy ustanie nieufność, aż nadto uzasadniona.

Tą drogą kroczyła w roku ubiegłym praca I Koła T. S. L. zgodnie zresztą z wytkniętym w poprzednim sprawozdaniu celem.

Chodziło nam więc o organizowanie czytelni i bibliotek w naszym powiecie krakowskim i na kresach wschodnich. Nie osiągnęliśmy jeszcze tego, aby każda gmina powiatu krakowskiego miała własną czytelnię i bibliotekę, ale posunęliśmy się w tej pracy dość znacznie naprzód. Tempo pracy tej na terenie powiatu krakowskiego musiało nieco zwolnieć, gdyż spełniliśmy przyrzeczoną Sekcji Wschodniej T. S. L. obietnicę i ofiarowaliśmy jej 25 bibliotek dla kresów o okazałej ilości tomów 1250. W roku bieżącym w dalszym ciągu pracujemy nad zakładaniem bibliotek w powiecie krakowskim. Praca pójdzie tem żywiej, że pomagają nam w tej pracy członkowie Akademickiego Koła T. S. L. w Krakowie, którzy przy sposobności zakładania bibliotek, lustracji ich z naszego ramienia, wygłaszają przemówienia, odczyty, na tematy poprzednio z nami omawiane.

Także praca oświatowa naszego Koła może poszczycić się znacznym rezultatem w roku sprawozdawczym. Rozwinęliśmy bardzo znacznie nasze kursy dla analfabetów cywilnych, dla sług; frekwencja ich przeszła poczwórnie wzrosła, gdyż

wobec 38 zapisanych, a 26 klasyfikowanych w roku szkolnym 1926/7 mieliśmy 178 zapisanych w roku 1927/8 przy niesłabnącej zupełnie frekwencji. Zawdzięczamy to nie tylko wytrwałej pracy grona uczących i opiekunowi kursów p. Haraschinowi, lecz także większemu zrozumieniu wartości oświaty dla służby ze strony służbodawców.

Nie umniejszaliśmy także naszego starania o oświecanie i zajmowanie w kulturalny sposób więźniów, rozpoczętego w roku ubiegłym. Zmienna liczba uczestników kursu, nie równy czas ich uczestniczenia nie sprzyjały wprawdzie dobrym wynikom, ale zarząd Koła jest przekonany, że praca ta daje dobre rezultaty, że tu i ówdzie zbłąkana jednostka nawraca się do lepszego zajęcia, że zaprzyjaźni się z książką i może przez to uchroni w przyszłości od upadku.

Także liczba kursów dla analfabetów wojskowych wzrosła znacznie do liczby 33-ch oddziałów, wobec 25-ciu w roku ubiegłym.

Zarząd Koła cieszy się jednak, że wzmożonym znacznie kosztom podołał i że zarobił sobie z powodu tej pracy na szczerze uznanie także ze strony Władz Wojskowych.

W innych dziedzinach pracy I Koła wykazać możemy również postęp w porównaniu z latami ubiegłymi. Utrzymywaliśmy nadal ochronki: 3-y w Krakowie, 3-y kresowe i 1-ą w powiecie krakowskim w Pychowicach. Dbaliśmy o rozwój naszej wzorowej szkoły I Koła T. S. L. w Krakowie i osiągnęliśmy dzięki pracy Grona ustalenie jej podstaw. Poza tem zarząd Koła nie pozostał głuchy na prośby, nadsyłane z innych Kół i zawsze choćby drobnym datkiem starał się zaznaczyć swe zrozumienie dla pracy oświatowej i swą solidarność w tej pracy z innymi Kołami T. S. L.

Wielką pomocą, a kto wie czy nie tajemnicą powodzenia w pracy I Koła było to, że Koło posiada własny lokal, który jest stałym punktem zbornym dla członków wydziału i chętnych do pracy członków Koła. Bywało nieraz głośno w lokalu Koła i nieraz intensywna praca tygodniami całymi się ciągnęła, gdy chodziło o przygotowanie bibliotek, o akcję kalendarzową, znaczków oświatowych, puszki obnośnej i t. d.

Duszą wszystkich poczynań i niestrudzonym inicjatorem był Prezes Koła Witold Ostrowski, pilnym i skrupulatnym wykonawcą stał sekretarz Koła Stanisław Ciosiński.

Ciężar przygotowania bibliotek, sortowanie, robienia katalogów i t. d. przyjęła na siebie komisja biblioteczna w której skład wchodził: Inż. Gawlikowski Władysław, Inż. Niedziałkowski Janusz, Rutkowski Andrzej i Dr. Ziemnowicz Mieczysław.

Puszką obnośną kursora opiekował się sekretarz Ciośliński, puszkami w lokalach i sklepach Inż. Gawlikowski. Tylko dzięki temu, że pracę dzieliliśmy między siebie, że umieliśmy pozyskać zawsze w razie potrzeby chętnych wolontariuszy do pracy, udało się nam osiągnąć rezultaty, które poniżej wykażemy.

Zarząd I Koła jest pełen świadomości, że oprócz pracy, której nie szczędzili członkowie Koła, koniecznym warunkiem powodzenia było materialne i moralne poparcie jakiego I Koło T. S. L. doznawało ze strony Władz i instytucyj. Toteż Zarząd poczuwa się do miłego obowiązku złożenia Wysokim Władzom i Instytucjom podziękowania za subwencje pieniężne, które przyznało Kołu Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Prezydentum Stoł. Król. miasta Krakowa, Dyrekcja Kasy Oszczędności miasta Krakowa, Jeworznickie komunalne kopalnie węgla, Kamieniołomy miast Małopolskich, Magistrat miasta Białej k/Bielska i wiele innych Instytucyj. — Należy się również podziękować Towarzystwu Strzeleckiemu za bezpłatnie udzielone pomieszczenie dla „Ogródka freblowskiego“ przy ul. Lubicz l. 16.

Niech to sprawozdanie, wykazujące jak zużyte zostały pieniądze na podniesienie oświaty ludu polskiego, a przez to na wzmocnienie podwalin Państwa Polskiego, będzie podziękowaniem za poparcie dotychczasowe i zachętą do ofiarności na przyszłość.

Sprawozdanie, roczne które niniejszem naszym członkom przedkładamy, pozwala nam wprawdzie spojrzeć na dodatnie wyniki pracy, które sumujemy, ale rzut oka wstecz zmusza nas również do stwierdzenia ciężkich strat, które w roku ubiegłym ponieśliśmy.

Wielu z naszych wiernych przyjaciół zabrała nielitościwa śmierć, ubyli z naszego grona członkowie, którzy od założenia Koła do nas należeli, którzy materialnie i moralnie zawsze byli przy nas, w najcięższych nawet chwilach, które przeżyliśmy.

Do najboleśniejszych strat musimy zaliczyć śmierć ś. p. Michała Konopińskiego, redaktora „Nowej Reformy“, Towarzysza broni Założyciela Towarzystwa Szkoły Ludowej ś. p. Adama Asnyka, spadkobiercy jego demokratycznych ideałów. Ubył czysty, nieustraszony, zawsze bezinteresowny szermierz ideału uświadczenia ludu polskiego, podnoszenia warstw niższych do godności świadomego obywatelstwa polskiego w czasach kiedy to za zbrodnię poczytywano. Przyjaciół naszego Koła, zawsze chętnie używał szpał swego pisma na propagowanie ideałów T. S. L., na poparcie zamierzeń I Koła: „Pamiętajcie o Towarzystwie Szkoły Ludowej“; „Wpisujcie się na członków Towarzystwa Szkoły Ludowej“ i inne niezliczone wezwania,

które codziennie zajmowały kącik „Nowej Reformy“, był widocznym dowodem Jego z nami współpracy.

Opłakujemy również śmierć naszego wieloletniego członka Komisji rewizyjnej ś. p. Maurizio Jana, który z wolnej ziemi Szwajcarii przyszedłszy do Polski, zawsze współpracował z nami nad szerzeniem oświaty i popierał materialnie, wierząc, że przez oświatę dorobimy się wolności.

Znikł z naszego grona ś. p. Ciejka Jan, emerytowany inspektor szkolny, który za czasów swej służby czynnej, jako inspektor szkolny w Jasle, położył niezwykle zasługi na polu organizacji i budowy szkół w powiecie Jasielskim, po przejściu w stały stan spoczynku, przez wiele lat swej emerytury pracował z niezrównaną sumiennością i skrupulatnością jako sekretarz Koła, prowadził korespondencję i utrzymywał we wzorowym porządku księgowość Koła, był również referentem spraw szkolnych.

Z bólem wspominamy i tych członków, którzy nas opuścili na zawsze, jak inż. Czechowicz Karol i Dr. Zakrzewski Tadeusz, którym zachowamy serdeczną pamięć towarzyszków pracy i prawdziwą cześć za Ich wierność dla ideałów T. S. L.

I. ZARZĄD

1. Koła został wybrany na Walnem Zgromadzeniu odbytem 21 maja 1927 roku w lokalu Towarzystwa przy ulicy Jagiellońskiej L. 11.

Przewodniczącym wybrano po raz dwudziesty przez akklamację Witolda Ostrowskiego, wiceprezydenta miasta Krakowa.

Zarząd ukonstytuował się w następujący sposób:

Dr. Mieczysław Ziemnowicz, wizytator szkół, jako zastępcą przewodniczącego; Karol Haraschin, dyrektor szkoły powszechnej i Stanisław Ciośniński, urzędnik państwowy, jako sekretarze; Inż. Edward Kostecki, dyrektor Wyż. Szkoły Przemysłowej i Jadwiga Kostecka, jako skarbnicy.

W skład Wydziału weszli:

Tadeusz Bukowiecki, właściciel kina „Uciecha“, Jan Dunikowski, Urzędnik Miejskiej Izby Obrach. i dyr. Spółdz. Zw. Kred., Inż. Władysław Gawlikowski, inż. Wodoc. Miejskich, Jan Krzyżanowski, dyrektor Miejskiej Izby Obrachunkowej, Franciszek Maślanka, nacz. Rach. Elektr. Miejskiej, Inż. Janusz Niedziałkowski, inż. Wod.

Miejskich, Dr. Tadeusz Piotrowski, podpułk., Dowódca Dyonu Samoch., Irena Piotrowska, Andrzej Rutkowski, urz. Dyrek. P. K. P., Justyn Sokulski, dyr. Polsk. Dyrek. Ubezp. w Krakowie, Stanisław Smreczyński, dyr. Semin. Naucz. im. Preisendanza, Dr. Piotr Wielgus, wiceprez. miasta Krakowa, Marja Wyrodowa, dyr. Szkoły Wzor. I. Koła T. S. L., Wincenty Sawiński, emer. Star. Radea Magistr., Teofil Orszulski, inspektor szkolny.

Komisję Rewizyjną stanowią :

Inż. Karol Rolle, prezydent miasta Krakowa, Henryk Kopytkiewicz, urzędnik pocztowy, Leon Szkocki, emer. urz. Tow. Wzaj. Ubezp.

Zarząd odbywał posiedzenia sekcjami, a mianowicie najczęściej, bo zwykle raz na tydzień zbierała się sekcja biblioteczna, rzadziej sekcja przedsiębiorstw, kilka razy sekcja szkolna.

Dzięki podziałowi pracy między członków, wielkiej harmonji i zaufaniu wzajemnemu, częste zbieranie pełnego Wydziału było niepotrzebne, a ograniczało się dla powzięcia ważniejszych uchwał w Kole lub w chwilach uroczystych.

Taką wewnętrzną uroczystością o głębszem znaczeniu nie tylko personalnem, lecz ideowem było uroczyste zebranie pełnego Wydziału i zaproszonych gości w dniu 28 września 1927 r. dla uczczenia chwili wyboru długoletniego przewodniczącego I. Koła Witolda Ostrowskiego, Prezesem Zarządu Głównego Towarzystwa Szkoły Ludowej.

Pięknie przystrojona sala I. Koła T. S. L. napełniła się członkami, którzy z radością przez usta Dra Ziemowicza składali życzenia swemu Kochanemu Przewodniczącemu. Przesunęła się przed nami historia wieloletniej pracy Witolda Ostrowskiego dla T. S. L-u w czasach ucisku austriackiego i późniejszych już w wolnej Polsce. Niestrudzona jego ofiarna praca, inicjatywa niesłabnąca, optymizm niezachwiany i zawsze wieńczony wielkim rezultatem, te obiektywnie i bez patosu stwierdzone zalety Prezesa T. S. L., stały się dla wszystkich zachętą w pracy na polu oświaty dla ludu polskiego.

Uroczystość ta, która była niejako syntezą pracy i wysiłków I. Koła T. S. L. od czasów jego założenia, zapisała się w pamięci wszystkich i w kronice I. Koła musiała znaleźć swój wyraz.

II. Członkowie w 1927.

Doświadczenie lat ubiegłych nauczyło nas, że nowych członków pozyskać można jedynie osobiście. Rozsyłanie kart werbunkowych, czeków P. K. O. i t. p. dawało tylko minimalny

wynik, nie kryjący nawet kosztów druku list werbunkowych i opłat pocztowych. Doświadczenie również wskazało nam, że o członkach swoich winien Zarząd pamiętać i przy różnych sposobnościach zaznaczać ich przynależność do Koła. Stąd Zarząd rozesłał członkom swoim piękny kalendarzyk T. S. L. jako dar bezpłatny i wszystkim członkom przesłał drukowane sprawozdanie I. Koła T. S. L. za rok 1926. Dla ułatwienia członkom uiszczania wkładek rocznych, czy półrocznych posyłał Zarząd kursora T. S. L. do domu.

Zabiegi te zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem, gdyż

a) liczba członków wzrosła w roku 1927 do 639 (w roku poprzednim 526) co oznacza przyrost o 113 członków,

b) suma wkładek wpłaconych wynosiła w roku sprawozdawczym zł. 5.305.85, w roku ubiegłym 4.669.50, nadwyżka złotych 636.35.

Pod względem kategorii członków liczyło I. Koło:

a)	członków założycieli	7
b)	„ dożywotnich	8
c)	„ wspierających	360
d)	„ zwyczajnych	264
Razem		639 członków.

Spis członków podany alfabetycznie poniżej, wykazuje nazwiska najwybitniejszych obywateli miasta, przedstawicieli wszystkich warstw społecznych i zawodów. Są między nimi zamożni i są biedacy, którzy wkładkę członkowską opłacają z pewną ofiarą swych przyjemności, a często i potrzeb codziennych.

Ewidencję członków, wkładek i w nienajmniejszym stopniu propagandę jednania członków prowadził inż. Władysław Gawlikowski.

III. Biblioteki i czytelnie.

W roku sprawozdawczym posiadaliśmy 35 bibliotek i czytelń, więc w porównaniu ze stanem z 31 grudnia 1926 r. o 23 więcej, nadto ofiarowaliśmy 25 bibliotek w łącznej sumie 1250 tomów dla Sekcji Wschodniej T. S. L. z zastrzeżeniem, że sprawozdanie roczne o stanie tych bibliotek będzie otrzymywało I. Koło T. S. L. Ewidencja tych bibliotek i ruch w nich czytelniany będą uwzględniane dopiero w roku następnym.

Czytelnie w roku 1926.

1) Przy Szkole wzorowej T. S. L. w Krakowie:

a) biblioteka dla uczniów liczyła 517 dzieł i mieści się w lokalu szkoły ul. Wolska L. 19. Zarządza nią Trybulecówna

Sydonja, mistrzyni ogródka, wypożyczając książki dwa razy w tygodniu dla dzieci każdej klasy, korzystało z niej za każdym razem około 15 dzieci w wieku od 8—10 lat. Opłata miesięczna 1 zł. na konserwację, oprawę i uzupełnienie biblioteki;

b) Biblioteka dla nauczycieli szkoły wzorowej obejmuje 157 tomów treści pedagogiczno naukowej

2) w Pychowicach w lokalu ochronki I. Koła T. S. L. pod kierownictwem Bronisławy Niemczewskiej. Ilość dzieł 201 tomów 229. Wypożyczających 168 w wieku od 13 do 50 roku życia. Opłat nie pobierano.

3) w Mogilanach w lokalu szkoły: kierownik p. Franciszek Hypta. Tomów 100. Biblioteka otwarta w każdą niedzielę od 9—11, korzysta z niej do 56 wypożyczających: a mianowicie 36 chłopców w wieku od 14 do 20 lat i 20 dziewcząt. Opłat żadnych nie pobiera się. Dobrowolnie złożono 12 złotych na drobne wydatki.

4) Gmina Bielany. Biblioteka znajduje się w mieszkaniu Naczelnika gminy Tomasza Pudlika, który wypożycza książki zgłaszającym się każdej chwili. Pobierano po trzy grosze od tomu. Na rok 1927 przeniesiono bibliotekę do szkoły miejscowej, prowadzenia jej podjęła się Kierownicza szkoły p. Stefania Słowikowska.

5) Bielany, Zakłady Pomp. Czytelnia umieszczona w lokalu zarządu zakładów. Kieruje biblioteką p. Freege Karol, kierownik pomp; wypożycza się codziennie od godz. 16—17. Korzystało z biblioteki przeciętnie 45 osób, w tem 43 mężczyzn i 2 kobiety. Ilość tomów 127, opłaty nie pobierano żadnej. Wydatki roczne minimalne pokrywa Zarząd Wodociągów z własnych funduszy. W roku 1927 wybudował i urządził Zarząd Wodociągów przy Zakładzie Pomp świetlicę robotniczą, mieszczącą 150 osób. Świetlica stała się ośrodkiem pracy oświatowej i życia towarzyskiego robotników.

6) Skotniki, w lokalu szkoły pod kierownictwem p. Godzińskiego Jakóba. Tomów 100, wypożyczających 45, opłata od zamożniejszych po 5 gr. od tomu na sprawienie szafy.

7. Kostrze, w lokalu szkoły. Wypożycza kierownik szkoły Stebnicki Stanisław, ilość tomów 100, korzystało z biblioteki 39 osób bezpłatnie.

8) Kobierzyn, w budynku szkolnym. Opiekuje się biblioteką kierownik szkoły p. Józef Smyczyński. Tomów 100, wypożyczało 47 osób bezpłatnie w tem 22 chłopców i 25 dziewcząt. Z książek korzystały także rodziny dzieci w 20%. Przez rok 1927 wypożyczono 336 książek. Opłaty za wypożyczone książki wynosiły w grudniu 6 złotych.

9) Pleszów, w lokalu gminnym w sali Koła młodzieży. Kierownikiem jest Jan Rozpondek, robotnik, opiekunem odpowie-

działnym kierownik szkoły Jan Twaróg. Ilość dzieł 789 w 811 tomach. Biblioteka uzupełnia się ze składek czytających, które wynoszą 20 groszy miesięcznie. Wypożyczających 50, w tem 40 mężczyzn i 10 kobiet, w wieku do lat dwudziestu 20 osób; do lat 30 20 osób, dziesięć ponad lat 30. Wypożyczono w roku 950 dzieł, szczególnie popytem cieszyły się powieści historyczne i podróże.

10) Biblioteka w Jurgowie na Spiszu zostaje pod kierownictwem p. Szkockiego Leona w lokalu prywatnym. Ilość dzieł 254, tomów 286. Kierownik wypożycza codziennie w miarę zgłoszeń. Opłata 50 gr. miesięcznie idzie na oprawę książek i uzu-

Ochronka w Leszczynach pow. Biała utrzymywana przez I. Koło T. S. L. w Krakowie.

pełnienie inwentarza. Korzystało z biblioteki 21 osób, w tem 16 członków Straży granicznej, 3-ch nauczycieli, 2 z młodzieży miejscowej. Wypożyczono w roku 720 dzieł. Ruch w bibliotece osłabł wskutek założenia drugiej biblioteki przy parafji z daru warszawskiej filantropki.

11) w Dojazdowie, poczta Kocmyrów przy szkole, pod kierownictwem p. Jana Tylki, kierownika szkoły. Ilość tomów 250. Czytelnia czynna jest tylko w okresie zimowym t. j. od 15 listopada do końca marca. Książki wypożycza się w każdą niedzielę, z czytelnik korzystało 25 ludzi. Opłaty pobiera się tylko jednorazowo 50 groszy tytułem wpisowego.

12) Biblioteka przy Miejskich Zakładach Sanitarnych w Prądniku Białym pozostaje pod kierownictwem Dyrekcji Zakładu. Ilość tomów 101.

Przybyły w roku 1927 biblioteki i czytelnie.

13) w Krakowie przy szkole im. św. Wojciecha, pod kierownictwem dyr. Karola Haraschina, tomów 180.

14) w Dąbiu pod Krakowem przy Klubie Sportowym. Opiekę nad czytelnią objął p. Nalepa Franciszek. Ilość dzieł 123, tomów 167. Wypożyczalnia bezpłatna.

15) w Grzegórkach, przy Klubie Sportowym pod kierownictwem p. Dr. Berskiego. Ilość dzieł 92, tomów 113.

16) Biblioteka przy szkole w Grzegórkach, pod kierownictwem Jana Piotrowskiego, ilość tomów 115.

17) w Przegorzalach w szkole powszechnej pod kierownictwem p. Stanisława Polka, liczy tomów 101.

18) w Pcimie, pow. Bocheński, w lokalu szkoły powszechnej, pod kierownictwem p. Józefy Palmowskiej, kierowniczkii szkoły. Ilość tomów 120, biblioteka czynna w czasie roku szkolnego i przeciętnie korzystało z niej około 115 osób. Opłaty wynoszą po 2 grosze od tomu.

19) w Krakowie, przy Strażnicy pożarnej, biblioteka znajduje się w lokalu Straży, pod opieką p. Naczelnika Obidowicza. 200 tomów.

20) w Prokocimie, w szkole powszechnej pod opieką Jana Kielara. 200 tomów.

21) w Zielonkach, biblioteka Nr. 28, pod opieką kierownika szkoły p. Jana Karkoszkii, dzieł 115, tomów 139.

22) w Lusinie, w budynku szkoły, biblioteka Nr. 29, pod opieką kierownika szkoły p. Władysława Panusia.

23) w Węgrzicach, w budynku szkolnym biblioteka Nr. 30, pod opieką kierownika szkoły p. Wiktora Oleńskiego, 115 dzieł w 140 tomach.

24) w Michałowicach, w budynku szkolnym, biblioteka Nr. 31, pod opieką kierownika szkoły p. Ignacego Wacyka.

25) w Wróblowicach, w budynku szkolnym, biblioteka Nr. 32, pod opieką kierowniczkii szkoły p. Zofii Kutrzebiankii.

26) w Czulicach, w budynku szkolnym, pod opieką kierownika szkoły p. Bronisława Hojnackiego.

27) w Łagiewnikach, w budynku szkolnym, pod opieką i kierownictwem dyrektorkii Szkoły p. Heleny Adwentowskiej.

28) w Woli Zacharjaszowskiej, w budynku szkolnym, biblioteka Nr. 35, pod opieką i kierownictwem dyrektorki szkoły p. Emilji Osińskiej.

29) w Uhercach, Województwo Lwowskie, poczta Olszanica, pod opieką i kierownictwem Przewodniczącego Rady s. m. w Uhercach p. Inżyniera Stanisława Tilla.

30) w Myczkowicach, Województwo Lwowskie, poczta Olszanica, pod opieką i kierownictwem Przewodniczącego Rady s. m. w Uhercach p. Inżyniera Stanisława Tilla.

31) w Będkowicach, w budynku szkolnym, pod opieką i kierownictwem dyrektorki szkoły p. Janiny Połotyńskiej.

Ochronka w Pychowicach pow. Kraków.

32) w Bibicach, biblioteka Nr. 34, mieści się w budynku szkolnym, pod opieką i kierownictwem p. Henryka Kaznochy.

33) w Czyżynach, w budynku szkolnym, pod kierownictwem i opieką p. Jana Dziubka.

34) w Raciborowicach, biblioteka Nr. 40, mieści się w budynku szkolnym, pod kierownictwem i opieką p. R. Rumińskiego.

35) w Gaju, biblioteka Nr. 41, mieści się w budynku szkolnym, pod kierownictwem i opieką p. Leona Markowicza.

36) w Bronowicach Wielkich, biblioteka Nr. 42, pod opieką i kierownictwem dyrektora szkoły p. Wojciecha Chwistka.

Charakterystyczną rzeczą jest zakres zainteresowania czytelników naszych bibliotek. Najwięcej podobał się im Sienkiewicz, zwłaszcza jego Trylogja. „Takich tylko książek pragną jaknajwięcej“. Mniejszą, lecz wielką sympatją darzono Rodziewiczównę i Orzeszkową. Wielu zwolenników miały książki Juliusza Verne'a, Londona, Breszkowskiego. Zachwycano się Robinzonem i historjami o indjanach. Domańska, Przybyszewski, Dyakowski także byli bardzo pożądani. Mniej naogół żądano i czytano książek o treści popularno naukowej! Nie budziły pożądania książki o niewielkiej ilości stron i charakterze ludowym, w dawnem tego słowa znaczeniu. Jest to wskazówką, że do tych bibliotek należy dawać tylko dobrą i bardzo dobrą literaturę.

ZESTAWIENIE

Bibliotek i Czytelń I. Koła T. S. L.

L. p.	Miejscowość	Ilość dzieł	Kierownik biblioteki	Ilość czytel- ników	U w a g a
1 a	Szkoła Wzorowa TSL. Kraków	517	Trybulewna Sydonja	15	otwarta dwa razy w tygodniu
1 b	„	157	„	5	dtto
2	Pychowice pow. Kraków	201	Niemczewska Bronisława	168	otwarta w każ- dą niedzielę
3	Mogilany pow. Kraków	100	Hypta Franciszek	56	dtto
4	Bielany pow. Kraków Gmina	100	Słowikowska Stefanja	30	otwarta codziennie
5	Bielany pow. Kraków Zakład pomp	127	Freege Karol kierown. pomp	45	dtto
6	Skołniki pow. Kraków	100	Godziński Jakób	45	otwarta w każ- dą niedzielę
7	Kostrze pow. Kraków	100	Stebnicki Stanisław	39	dtto
8	Kobierzyn pow. Kraków	100	Smyczyński Józef	47	otwarta w mia- rę zgłoszeń
9	Pleszów pow. Kraków	139	Twaróg Jan	50	cały rok prócz sierpnia
10	Bronowice W. pow. Kraków	84	Chwistek Wojciech	30	dtto
11	Dojazdów pow. Kraków	250	Tylko Jan	25	otwarta tylko wokr. zimowym
12	Miejsk. Zakł. Sanit. Prądnik Biały	101	Dyrekcja Zakładu	—	otwarta codziennie
13	Szkoła im. św. Woj- ciecha w Krakowie	180	Haraschin Karol	80	dtto
14	Dąbie pow. Kraków Klub Sportowy	123	Nalepa Franciszek	48	dtto
15	Grzegórzki Kraków Klub Sportowy	113	Dr. Berski	42	dtto
16	Grzegórzki Kraków Szkoła	115	Piotrowski Jan	30	otwarta w każ- dą niedzielę

L. p.	Miejscowość	Ilość dzieł	Kierownik biblioteki	Ilość czytel- ników	U w a g a
17	Przegorzały pow. Kraków	101	Stanisław Polak	34	otwarta w każ- dą niedzielę
18	Gaj pow. Kraków	83	Markowicz Leon	38	dtto
19	Strażnica pożarna w Krakowie	200	Naczelnik Obidowicz	38	otwarta codziennie
20	Prokocim pow. Kraków	200	Kielar Jan	79	dtto
21	Zielonki pow. Kraków	139	Karkoszka Jan	45	dtto
22	Lusina pow. Kraków	100	Panuś Władysław	38	dtto
23	Węgrzce pow. Kraków	80	Oleński Wiktor	30	dtto
24	Raciborowice pow. Kraków	80	Rumian R.	37	dtto
25	Wróblowice pow. Kraków	88	Kutrzebianka Zofja	37	dtto
26	Czulice pow. Kraków	83	Hojnacki Bronisław	33	dtto
27	Łagiewniki pow. Kraków	87	Adwentowska Helena	31	dtto
28	Wola Zacharj. pow. Kraków	100	Osińska Emilja	30	dtto
29	Czyżyny pow. Kraków	85	Dziubek Jan	41	dtto
30	Bibice pow. Kraków	88	Kaznocha Henryk	32	dtto
31	Będkowice pow. Olkusz	110	Połotyńska Janina	31	dtto
32	Myczkowice woj. Lwów	100	Inż. Till Stanisław	45	dtto
33	Michałowice pow. Miechów	85	Wacyk Ignacy	41	otwarta w czasie roku szkolnego
34	Uherce pow. Lwów	100	Inż. Till Stanisław	48	dtto

L. p.	Miejscowość	Ilość dzieł	Kierownik biblioteki	Ilość czytel- ników	U w a g a
35	Jurgów na Spiszu	286	Szkocki Leon	21	otwarta codziennie
36	Peim pow. Bochnia	120	Palmowska Józefa	115	otwarta w czasie roku szkolnego
37 do 61	Sekcja Wschodnia TSL. Lwów	1250	Sekcja Wschod. TSL.	—	nowo otwarte

IV. Przedszkola dziecięce.

Ilość ich nie wzrosła w porównaniu z rokiem 1926. Staraniem Zarządu I Koła było pozyskanie lepszego lokalu, co się też udało w Podgórzu - Krakowie, gdzie dla celów przedszkola uzyskaliśmy dużą, zdrową salę w szkole im. Sienkiewicza, z prawem używania dziedzińca u stóp prostopadłej niemal ściany Krzemionek. — Polepszenie i uzupełnienie inwentarza przedszkoli oraz dożywianie dzieci w naszych ochronkach w Białej i Leszczynach było również rezultatem wysiłków I Koła w roku 1927.

1) Przedszkola I Koła T. S. L. w Krakowie ul. Wolska l. 19, pomieszczony w trzech salach przy szkole wzorowej T. S. L. Wpisanych było 64 dzieci (o 14 więcej w porównaniu z r. 1926) w tem 32 chłopczyków i 32 dziewczynki w wieku od lat 3 do 5, głównie ze sfery miejskiej inteligencji. Przeciętna frekwencja dzienna 36 dzieci. Uroczystości szkolne urządzano łącznie ze szkołą wzorową, więc św. Mikołaj, poranki patriotyczne, dramatyzowane bajki, wyświetlanie obrazów.

Inwentarz obejmuje materiał freblowski, zabawki, materiały do rozwoju zmysłów, obrazy do pogadanek itd. W sali do zabaw jest 30 krzesełek, 9 stolików, 1 stół, 1 duży fotel i 1 tablica. W sali jadalnej 2 stoły, 7 białych krzesełek, 10 krzesełek żółtych.

Mistrzynią przedszkola jest Sydonja Trybulcówna, opiekę ogólną sprawuje dyrektorka szkoły p. Marja Wyrodowa.

2) Przedszkole w Podgórzu mieści się w szkole im. Henryka Sienkiewicza w dużej sali parterowej. Zapisanych dzieci 52 (w roku 1926—22), w tem 42 dziewczynki a 10 chłopczyków. Wiek 3—5 lat z przewagą 5-letnich. — Dzieci pracującej inteligencji miejskiej. Przeciętna frekwencja 30 dzieci. W uro-

czystościach i przedstawieniach szkoły im. Sienkiewicza biorą udział dzieci ochronki.

Inwentarz wykazuje 40 krzesełek, 11 stolików, 1 stół, 1 szafa na zabawki i przybory, 15 obrazów do pogadanek.

Kierowniczką jest p. Antonina Hojnowska, ogólną opiekę objął dyrektor szkoły p. Kazimierz Świba.

3) Przedszkole przy ulicy Lubicz 16 mieści się w sali oddanej bezinteresownie na cele ogródka przez Zarząd Towarzystwa Strzeleckiego. — Dzieci wpisanych 30 (w roku ubiegłym 28 dzieci) w tem 21 dziewczynek a 17 chłopców, religii rzym. kat. 29, mojżeszowej 9.

Frekwencja wahała się od 70% w grudniu, do 100% w miesiącach ciepłych. Dzieci pochodzą ze sfer urzędniczych 55%, wojskowych 15 i robotniczych 30%.

Inwentarz obejmuje 40 stołeczków, 11 stolików, 1 stół i fotel dla mistrzyni, oraz urządzenia do mycia i czystości. Kierowniczką jest p. Irena Kłeczkówna.

4) Przedszkole w Pychowicach w lokalu wynajętym. Wpisanych dzieci 40 (w roku 1926 tylko 30) w wieku od 3 do 6 lat, przeważnie dzieci wyrobników. Frekwencja bardzo regularna. Urządzano zabawy dla dzieci, św. Mikołaja, Drzewko Boże i t. d.

Ochronka ma 41 stołeczków, 11 stolików, tablicę linoleową, 7 obrazów, zabawki, szafa i t. p.

Mistrzynią jest Józefa Bardylówna, opiekę ogólną sprawuje kierowniczka szkoły p. Bronisława Niemczewska.

5) Przedszkole w Białej koło Bielska w lokalu szkoły ewang. przy ulicy Komorowickiej l. 13. — Wpisanych dzieci 46 od lat 3-ich do lat 6-ciu, w tem 26 chłopców a 20 dziewczynek, wyznania rzym.-kat. 32, mojż. 14. Dzieci przeważnie z warstwy miejskiej inteligencji, kupców i rzemieślników.

Urządzono uroczystość: „św. Mikołaja“ — „Gwiazdkę“ — „Ostatki“ — „Święcone“ i „Majówkę“. Przedszkole uzyskało w roku 1927 subwencję z gminy miasta Biała w łącznej kwocie 3729 złotych 58 groszy.

Opiekunem ochronki był nauczyciel p. Jan Biega, mistrzynią przedszkola p. Augusta Ćwiertniewicz.

6) Przedszkole w Leszczycach koło Białej mieści się w własnym domu na ten cel zbudowanym. — Dzieci wpisanych 78, w roku 1926 tylko 60 w wieku od 2½ do 6 lat, w tem 36 chłopców i 42 dziewczynki. Dzieci pochodzą wyłącznie z rodzin robotniczych.

Frekwencja zależy od miesiąca, temperatury i pogody, przeciętnie 58 dzieci (około 80%). Dom ma 2 sale na ochronkę, 6 izb mieszkalnych nadto stajnię i szopę.

Ogródek dziecięcy I. Koła T. S. L. w Krakowie-Podgórzu, w szkole im. Henr. Sienkiewicza przy ul. Szkolnej.

Inwentarz ruchomy: 50 krzesełek, 25 stolików, 2 szafki, 1 stół, 1 krzesło, obrazy do poglądu, przybory naukowe i zabawki.

Urządzono w ochronce: „św. Mikołaja“, „Gwiazdkę“ i dwa przedstawienia sceniczne. — W miesiącach zimowych dożywiano dzieci bezrobotnych. Ochronka otrzymywała subwencje oprócz I Koła T. S. L. od Magistratu w Białej i Koła T. S. L. w Leszczynach.

Przedszkole prowadzi z poświęceniem się siostry Serafitki. Opiekę z ramienia Towarzystwa Szkoły Ludowej spra-

Ogródek dziecięcy I. Koła T. S. L. w Krakowie, ul. Wolska 1. 19.

wuje p. Oswald Czarnecki, dyrektor miejscowej polskiej szkoły powszechnej.

7) Przedszkole w Lipniku koło Białej mieści się w dużej sali (10 × 6 mtr.) budynku szkolnego. Wpisanych 43 dzieci, (w roku 1926 było 46 dzieci), w tem 29 dziewcząt, 14 chłopców w wieku od 4—6 lat, pochodzących z rodzin robotników fabrycznych.

Frekwencja bardzo różna, w miesiącach ciepłych 40 dzieci przeciętnie, w zimowych i słotnych od 15 do 25.

Inwentarz ruchomy wartości 1500 złotych. Urządzono dla dzieci: „św. Mikołaja“, „Gwiazdkę“, majówkę codziennie do lasu, dwa przedstawienia sceniczne.

Ogródek dziecięcy I. Koła T. S. L. w Krakowie, przy ul. Lubież L. 16.

Przedszkole korzysta z subwencji Magistratu miasta Białej w wysokości 244 złotych miesięcznie.

Mistrzynią jest p. Marja Sierakowska, opieka i kierownictwo spoczywa w rękach p. dyrektora szkoły powszdcznej Józefa Kostyrki.

PRZEDSZKOLA (Ogródki dziecięce) I OCHRONKI utrzymywane przez I. Koło T. S. L. w Krakowie.

L. p.	Miejscowość	Założono w roku	Liczba dzieci zapisanych	Liczba dzieci uczęszczających	Kierownik	Opiekun
					przedszkola — ogródka dziecięcego względnie ochronki	
1	Kraków ul. Wolska 19	1916	64	36	Trybulcówna Sydonja	Wyrodowa Marja
2	Kraków-Podgórze szkoła im. Sienkiewicza	1924	52	30	Hojnowska Antonina	Świba Kazimierz
3	Kraków ul. Lubicz 16	1926	38	26	Kłeczkówna Irena	Wyrodowa Marja
4	Pychowice pow. Kraków	1925	40	35	Bardylówna Józefa	Niemczewska Bronisława
5	Biała pow. loco k/Bielska	1924	46	38	Ćwiartniewska Augusta	Biega Jan
6	Lipnik Wielki pow. Biała	1924	43	40	Sierakowska Marja	Kostyrka Józef
7	Leszczyny pow. Biała	1925	78	60	Siostry Serafitki	Czarnecki Oswald

V. Szkoła wzorowa I Koła T. S. L. w Krakowie, ul. Wolska L. 19.

Wzorowa Szkoła koedukacyjna 4-ro klasowa, połączona z przedszkolem, założona w roku 1916 a utrzymywana przez Koło I T. S. L. w Krakowie przy ul. Wolskiej L. 19 rozwija się bardzo pomyślnie, a wzrastająca z każdym rokiem frekwencja świadczy, że szkoła spełnia swe zadanie i spotyka się z uznaniem społeczeństwa krakowskiego. Toteż zarząd szkoły już czwarty rok z rzędu nie może dla braku miejsca przyjmować całej ilości uczniów, zgłaszających się do klasy I-ej.

Szkoła stosuje najnowsze metody nauki, dające dziecku możność samodzielnego i swobodnego rozwoju ducha i ciała. Dziecko jest głównym ośrodkiem, pracuje samodzielnie przy

dyskretnej, ale planowej pomocy nauczycielki. Nauka oparta jest na obserwacji żywych obrazów przyrody. Przynoszą je dzieci do szkoły, zakładają akwarja, terrarja, gromadzą zbiory roślin, minerałów i t. d. Wiadomości nabyte na podstawie żywej natury, przedstawiają potem w glinie, lub utrwalają rysunkiem, lub też na piaskownicy. Śpiew, gimnastyka rytmiczna, jakoteż nauka zręczności, która obejmuje stolarstwo, koszykarstwo, wyroby w łyku i t. d. dopełniają całokształtu wykształcenia, ćwicząc równomiernie władze umysłowe i fizyczne dziecka.

Szkoła Wzorowa koedukacyjna I. Koła T. S. L. w Krakowie, klasa IV.

Program nauki rozwija inteligencję dziecka, urabia ducha, kształci uczucia moralne i estetyczne i przygotowuje do życia społecznego, ucząc w praktyczny sposób przez klasowe gminy uczniów obowiązkowości, odpowiedzialności, sprawiedliwości, opieki nad młodszymi i słabszymi, karność przez dobrowolne podporządkowanie się przyjętym prawom i przepisom, tępiąc warcholstwo, sprzeczki, skarżenie na kolegów. Praca ta może mieć dobre wyniki dzięki temu, że w klasach jest ograniczona ilość dziatwy, można więc poznać indywidualność każdego dziecka. Sale szkolne pełne światła, powietrza i słońca, są higieniczne i estetycznie urządzone.

Frekwencja w roku 1926/7 i 1927/8:

Rodzaj i nazwa szkoły	Klasa	Rok 1926/7		Rok 1927/8	
		zapisanych	uczęszczało	zapisanych	uczęszczało
Wzorowa Szkoła koedukacyjna 4-klasowa czynna od roku 1916.	I	36	35	36	34
	II	30	28	31	30
	III	12	12	28	28
	IV	24	24	13	13
Razem		102	99	108	105

Ogółem zapisanych 102, uczęszczało w roku 1926/7 99 dzieci
 „ „ 108, „ „ „ 1927/8 105 „

W skład Grona nauczycielskiego wchodziła: p. Marja Wyrodowa dyrektorka i gospodyni klasy II-iej, p. Felicja Czerwińska, gospodyni klasy IV-tej, p. Emilja Kaputówna, gospodyni klasy III-iej, p. Marja Lisowska, gospodyni klasy I-iej, p. Sydonja Trybulcówna, nauczycielka śpiewu i gimnastyki rytmicznej i Ks. Dr. Jan Hayduga, katecheta.

VI. Kursy dla analfabetów.

Praca rozpadała się na trzy działy: a) szkołę dla dorosłych, b) naukę dla więźniów w aresztach Sądu w Podgórzu i c) kursy dla analfabetów wojskowych.

Rok sprawozdawczy był trzydziestym pierwszym rokiem istnienia kursów dla dorosłych analfabetów, (rok założenia 3-go maja 1896). Zarząd I Koła posiada więc już pewną tradycję, która mu ułatwia pracę, a także zastęp doświadczonych, ofiarnych pracowników. Dzięki większym funduszom, które I Koło miało do dyspozycji, można było akcję tę tak cenną rozszerzyć. Niestety, jeszcze ramy pracy są za szczupłe, niewystarczające.

A. Szkoła dla dorosłych.

Szkoła dla dorosłych mieści się w budynku 7-klasowej szkoły powszechnej im. św. Wojciecha przy ul. Krowoderskiej L. 14. Liczyła dwa oddziały, a mianowicie oddział niższy dla zupełnych analfabetów i oddział wyższy dla uczestniczek tych, które w roku ubiegłym przeszły oddział niższy.

Szkoła dla dorosłych mężczyzn i kobiet przy szkole św. Wojciecha w Krakowie, utrzymywana przez I. Koło T. S. L.

Rok szkolny 1926/7 w oddziale I-szym było 18 osób, w oddziale II-gim było 20 osób; razem w obu oddziałach było 38 osób.

Według wieku było w oddziale I-szym od 13 do 16 lat 1 osoba, od 16 do 18 lat 3 osoby, od 18 lat wyżej 14 osób. W oddziale II-gim od 18 lat wyżej 20 osób, w tem dwie zamężne.

Klasyfikacja za rok szkolny 1926/7.

Oddział	P o s t ę p y				
	zapisanych	klasyfikowan.	b. dobry	dobry	dostat.
I-szy	18	13	8	3	2
II-gi	20	13	10	2	1
Razem	38	26	18	5	3

Naukę rozpoczęto dnia 29 listopada 1926. Oddział pierwszy prowadziła p. Lazarewiczówna Adela, oddział drugi p. Pększycowa Henryka. Nauki religii udzielał ksiądz profesor Nodzyński Józef. Kierownikiem szkoły był p. Haraschin Karol. Uroczyste zakończenie roku szkolnego odbyło się dnia 29-go maja 1927 roku. Po serdecznej przemowie kierownika szkoły, zwróconej do frekwentantek w celu zachęcenia ich do dalszego kształcenia się, oraz do nauczycielek i księdza z podziękowaniem za sumienną i skuteczną pracę. Również i frekwentantki wyraziły prawdziwą wdzięczność prostymi i szczeremi słowami często ze łzami w oczach tak dla I Koła Towarzystwa Szkoły Ludowej i obecnych na popisie gości, jak i dla księdza, dyrektora szkoły i nauczycielek.

Rok szkolny 1927/8 rozpoczęty 18-go września 1927 r. przyniósł znaczny wzrost frekwencji, najlepszy dowód pożytku i celowości szkoły. Pewnem zadowoleniem napęłnia nas, że tegoroczne absolwentki wróciły do szkoły dopełnić swego wykształcenia. Daje to pewną ciągłość pracy i większe gwarancje stałego rezultatu.

Zapisało się do oddziału:	I a	I b	II	III
kobiet	40	34	46	38
mężczyzn	3	10	7	—
Razem	43	44	53	38

Ogółem uczęszcza 178 osób w tem 158 kobiet i 20 mężczyzn w wieku od 14 (jedna) do 55 lat, przyczem największa ilość przypada na wiek od 18 do 28 lat bo 126 osób.

Oddział I. kursu dla dorosłych przy szkole św. Wojciecha w Krakowie.

B. Praca nad więźniami.

Naukę więźniów w aresztach Sądu w Podgórzu rozpoczęto w drugim roku dnia 10 kwietnia 1927 roku. Liczba uczniów zmieniała się od 40 do 60.

Nauki udzielano w 2 oddziałach i to osobno dla mężczyzn a osobno dla kobiet przez dwa dni w tygodniu t.j. we wtorki i piątki od 9-tej do 11-tej rano. Nauczycielem jest p. Wroński Adam, emerytowany nauczyciel szkoły powszechnej.

Nadzór i administrację sprawuje z ramienia Zarządu I Koła p. dyrektor Haraschin Karol. Dla więźniów, którzy umieją czytać i pisać założono bibliotekę, z której bardzo chętnie więźniowie korzystają zaś prowadzeniem wypożyczalni książek zajmuje się p. Wroński Antoui.

C. Kursy dla analfabetów wojskowych w Krakowie.

Kursy dla analfabetów wojskowych rozpoczęły się dnia 3 listopada 1927 r. w 33 oddziałach. Ogółem pobierało naukę 1255 żołnierzy. Wynik ogólny osiągnięty w 64 godzinach nauki był bardzo korzystny. Podstawą nauki był elementarz Stefana Zaleskiego. Wszelkie wydatki połączone z prowadzeniem kursów, jak administrację i płacę nauczycieli pokrywa Zarząd I Koła T. S. L.

Jeden z 33-ch prowadzonych przez I. Koło T. S. L. w Krakowie — kursów dla żołnierzy analfabetów.

Na kursach uczyli:

p. Brożek Henryk w 3 oddziałach,

„ Czernek Franciszek w 4 oddziałach,

„ Dworski Antoni od dnia 1 stycznia 1928,

„ Jakubaś Antoni w 4 oddziałach,

„ Karakulski Jan,

„ Kunz Jan,

„ Matysik Jan w 2 oddziałach,

„ Mazur Stanisław w 4 oddziałach,

„ Mistarz Józef w 2 oddziałach,

„ Oleński Wiktor od dnia 1 grudnia 1928,

„ Pększyc Franciszek w 2 oddziałach od 31 grudnia 1927,

„ Szaleski Jan,

„ Święch Stanisław w 2 oddziałach,

„ Woźny Tadeusz w zwiększonej ilości godzin, w czasie krótszym w 5 godzinach tygodniowo,

„ Wroński Antoni,

„ Zacharski Kazimierz i

„ Żółczyński Karol.

Zarząd I Koła T. S. L. składa na tem miejscu podziękowanie Kierownikowi kursów i Gronu Nauczycielskiemu za chętną, sumienną i skuteczną pracę.

Grono Nauczycielskie żołnierskich kursów szkolnych prowadzonych przez I. Koło T. S. L. w Krakowie
wraz z Dyrektorem tych kursów p. Karolem Haraschinem.

SPRAWOZDANIE

z kursów dla analfabetów żołnierzy, zorganizowanych przez
I. Koło T. S. L. w Krakowie w roku 1927/8.

L. p.	Imie i nazwisko uczącego	Formacja wojskowa	Ilość uczniów	W tem niewła- daących dokła- dnie jęz. polsk.	Godzin nauki tygodniowo	Uwagi uczącego o pilności i zaintereso- waniu się nauką
1	MAZUR Stanisław nauczyciel szkoły powszechnej Kraków, ul. Chodkiewicza L. 13	20 p. p.	22	20	2	Do nauki są bardzo chętni i zainteresowanie jest b. wielkie u uczniów narodowości niepolskiej
2	Dtto	20 p. p.	29	15	3	Dtto
3	Dtto	20 p. p.	37	29	3	Dtto
4	Dtto	20 p. p.	38	21	3	Dtto
5	PEKSZYC Franciszek emer. prof. semin. nauczyc. Kraków, ul. Staszica L. 4	Oddział Sztabowy D. O. K. Nr. V.	19	23	2	Uczniowie są ochotni i b. pilni. Zainteresowanie się nauką wielkie
6	BROŻEK Henryk nauczyciel szkoły powsz. Kraków, ul. Racławicka L. 3	6 p. a. p.	52	38	3	Zainteresowanie nauką ogromne, pilność wzorowa
7	Dtto	6 p. a. p.	55	38	3	Dtto
8	Dtto	6 p. a. p.	39	26	3	Dtto
9	GERLACH Leonard nauczyciel szkoły powsz. Kraków, ul. Śląska L. 6	1 p. sap. kol.	32	25	3	Żołnierze bardzo chętnie się uczą, pilnie uważają na godzinach nauki, ładnie i starannie piszą. Brakuje im tylko czasu na powtarzanie wziętego materiału
10	Dtto	„	31	24	2	Dtto
11	KARAKULSKI Jan słuch. 4 r. filozofji b. naucz. szkoły powsz. Kraków, ul. Jąbłonowskich 10—12	5 d. a. k.	22	15	3	Żołnierze uczęszczający stale żywo interesują się nauką, jednak zajęcia służbowe nie pozwalają im nawet na krótkie powtórzenie wziętego materiału. Wyniki dobre

L. p.	Imię i nazwisko uczącego	Formacja wojskowa	Ilość uczniów	W tem niewydających doktandzie jez. polsk.	Godzin nauki tygodniowo	Uwagi uczącego o pilności i zainteresowaniu się nauką
12	CZERNEK Franciszek nauczyciel szkoły powsz. Kraków, ul. Wrocławska L. 34	12 p. p.	41	29	4	Zainteresowanie wielkie, z przyjemnością przechodzą na lekcje
13	Dtto	12 p. p.	46	37	4	Dtto
14	Dtto	12 p. p.	40	32	4	Dtto
15	Dtto	12 p. p.	26	19	4	Dtto
16	PEKSZYC Franciszek emer. prof. Sem. naucz. Kraków, ul. Staszica L. 4	5 baon san.	31	27	3	Uczniowie ochotni i bardzo pilni. Zainteresowanie nauką wielkie
17	WRÓŃSKI Antoni nauczyciel szkoły powsz. Kraków, ulica Salinarna L. 7	Samodz. Djon. art. przeciwlotn. Nr. V	20	13	2	Wszyscy uczniowie czynią należyte postępy
18	WOŹNY Tadeusz em. dyrektor szkoły powsz. Kraków, ulica Słoneczna L. 18	V Oddział służby uzbrojenia	46	28	5	Z wyjątkiem kilku uczniów słabo rozwiniętych umysłowo, wszyscy są pilni i z wielkiem zadowoleniem interesują się nauką pisania i czytania w języku polskim
19	Dtto	Dtto	46	27	5	Dtto
20	JAKUBAS Antoni em. naucz. szkoły powsz. Kraków, ulica Garncarska L. 8	5 p. a. c.	48	41	3	Interesują się tak dalece nauką, że wszyscy w tym oddziale przejdą
21	Dtto	Dtto	38	38	3	Zainteresowanie nauką bardzo wielkie
22	Dtto	Dtto	38	33	3	Dtto
23	Dtto	Dtto	25	22	3	Dtto
24	ZOŁCZYŃSKI Karol naucz. szkoły powsz. Kraków, ul. Bo-sacka L. 28	20 p. p.	25	8	2	Zainteresowanie średnie pilność dostateczna

L. p.	Imię i nazwisko uczącego	Formacja wojskowa	Ilość uczniów	W tem niewiadających dokładnie jęz. polsk.	Godzin nauki tygodniowo	Uwagi uczącego o pilności i zainteresowaniu się nauką
25	ŚWIECH Stanisław naucz. szk. powsz. Kraków, ul. Grzegorzewska L. 6	5 p. sap.	43	28	3	Tak pilność jak i zainteresowanie nauką wśród uczniów jest wielkie
26	Dtto	Dtto	64	27	3	Dtto
27	KUNZ Jan naucz. szk. powsz. Kobierzyn L. 45	8 p. ułanów	33	20	3	Materiał bardzo ciężki. Czterech nie robi najmniejszych postępów, reszta jest dobra.
28	ZACHARSKI Kazimierz naucz. szkoły powsz. Kraków, ul. Kazimierza Wielkiego L. 111	Szkoła podch. rez. piech. Nr. V	24	16	2	Pilność i zainteresowanie bardzo dobre, ohotna współpraca o czem świadczy to, że po upływie czasu przeznaczanego na lekcję okazują chęć do dalszej nauki
29	MATUSIK Jan naucz. szkoły powsz. Kraków, droga do Olszy	2 p. lotn.	35	—	2	Czynność i zainteresowanie się nauką duże
30	Dtto	Dtto	36	—	2	Dtto
31	SZALESKI Jan em. nauczyciel szkoły powsz. Kraków, ul. Retoryka L. 17	8 p. ułanów	40	—	2	Jakkolwiek na naukę przychodzą uczniowie zmęczeni, prosto z ćwiczeń przykładają się z wyjątkiem kilku z wielką pilnością i zainteresowaniem do nauki
32	MISTARZ Józef kierownik szk. powsz. Wola Justowska L. 55	3 p. s. p.	45	24	3	Uczęszczanie regularne z widocznym zainteresowaniem
33	Dtto	Dtto	44	33	3	Uczęszczają regularnie, — zainteresowanie widoczne

VII. Różne prace I Koła.

Obok tych podstawowych czynności I Koła nie usuwał się Zarząd od innych prac, które miały na celu czy to propagandę oświatową czy też zbieranie tak bardzo nam potrzebnych funduszy, czy też wreszcie zaznaczenie solidarności naszej z pracami innych Kół Towarzystwa Szkół Ludowych.

1) Do pierwszej niejako grupy należy nasz udział w zbiorce na „Dar Narodowy 3-go Maja“ w Krakowie. Dziesięć stolików jak lat ubiegłych, obsadziły Panie, członkinie I Koła T. S. L. i przyczyniły się znacznie do pomnożenia tych funduszy.

2) Nową akcją była sprzedaż znaczków oświatowych, pocztowych marek, wydanych przez Ministerstwo Poczty i Telegrafów z nadatkiem na cele oświatowe. Sprzedaż szła dość gładko, lecz podniesione opłaty pocztowe osłabiły, a nawet zupełnie podcięły tę sprzedaż. Także błędem było to, że datek na cele oświatowe wynosił 33% i 25% ceny znaczka pocztowego, co znowu ogromnie podrożało opłaty pocztowe i stanowiło bardzo poważny podatek oświatowy i przeszkodę w popularyzowaniu tego znaczka oświatowego.

Za pośrednictwem I Koła sprzedano tych znaczków za kwotę 11.250 złotych.

3) Akcja sprzedaży kalendarzyka T. S. L. Pięknie wydany wzbogacony barwną mapką Rzeczypospolitej Polskiej był miłą pamiątką i dobrą propagandą oświatową.

Kalendarzyków rozdało darmo I Koło około 1.500 sztuk, zaś sprzedawało większym firmom (kawiarniom, teatrom świetlnym, restauracjom) ponad 8.500 sztuk.

4) Popierając budowę Domu ludowego T. S. L. w Prokocimiu, który prawie już jest na ukończeniu, Zarząd I Koła przyszedł z dalszą pomocą w roku sprawozdawczym pięknie się rozwijającemu Kołu T. S. L. w Prokocimiu udzielając mu poza zakupnem parceli kosztem 3.000 zł. i cegły kosztem około 5.000 zł. także funduszy na zaprowadzenie instalacji elektrycznej.

5) Zarząd ofiarował 350 złotych na kaplicę w Stecowej jako dalszą subwencję.

6) Zarząd przyczynił się kwotą 500 złotych do budowy ochronki w Bystrzycy nad Olzą (w Czechosłowacji).

7) Zarząd wypłacił Sekeji Wschodniej T. S. L. 1.000 złotych na dokończenie Domów ludowych w Lewandówce i Zniesieniu.

8) Zarząd nie zapominał również o ks. Bieleckim Wojciechu w Starej Dubrawie w Bośni, opiekunie resztek emigrantów polskich i przesłał mu 300 złotych zapomogi na cele oświatowe.

9) Z drobniejszych kwot wymienić możemy 20 złotych przesłanych na pomnik w Zadwórzu, 25 złotych na ochronkę w Janowie k. Lwowa.

10) Zarząd wypłacał i w roku ubiegłym stypendjum dla jednego ucznia sieroty uczęszczającego do Szkoły Handlowej w Krakowie.

11) Zarząd udzielił Kołu T. S. L. w Rohatynie subwencji w kwocie 500 złotych na budowę Domu T. S. L. w Rohatynie.

12) Koło T. S. L. w Krasnem k. Lwowa na budowę „Domu Polskiego“ subwencji w kwocie 200 złotych i Koło T. S. L. w Szczakowej na pomoce naukowe w ochronce 200 złotych.

VIII. Przedsiębiorstwa dochodowe I Koła T. S. L.

A) Najstarsza jest bodaj puszka obnośna. Kursor nasz Józef Cecuga uzbierał w roku 1927 kwotę 4.876 zł. 40 gr. Obok tej poważnej kwoty, która wzbogaciła dochody I Koła, nie mała wartość także propaganda w ten sposób prowadzona.

L p.	Nazwa osób, względnie firm	Adres	Zł	gr
1	F-ma Aksmann Ludwik	ul. Szewska 22	3	15
2	WP. Cyfrowicz Karol	Główna Kasa M.	—	15
3	Czytelnia I Koła T. S. L. przy szkole w Bielanych	Bielany	9	10
4	Czytelnia I Koła T. S. L. przy Zakła- dzie Pomp Wodoc. Miejsk. .	Bielany	10	—
5	WP. Dunikowski Jan	Główna Kasa M.	76	49
6	F-ma Fischer J. Skład papieru . .	Rynek Gł. 39-40	8	45
7	„ Froncz Anastazy	ul. Florjańska 17	2	—
8	WP. Inż. Gawlikowski Władysław .	ul. Senatorska 1	13	03
9	F-ma Inż. Gąsior Wacław	ul. Karmelicka 14	3	71
10	„ Głogowiecki Józef	Rynek Główny 43	1	41
11	„ Górecki Tomasz	Rynek Główny 9	1	20
12	„ Grosse Juliusz	Rynek Główny 34	1	20
13	„ Halski W.	Sukiennice 22 23	3	40
14	„ Hawelka Antoni, bufet	Ryn. Gł. Pałac Sp.	22	04
15	„ Jarosz Karol i Ska	ul. Florjańska 35	—	14
16	„ Kapusta Wincenty Mlecz. Hyg.	ul. św. Anny 7	—	74
17	Kasa Oszczędności m. Krakowa . .	ul. Szpitalna 15	1	85
18	Kino Promień, Kasa	ul. Podwałe 6	21	65
19	„ „ Telefon	ul. Podwałe 6	5	93
20	WP. Dr Komorowski Bolesław . . .	ul. Lelewela 6	13	12
21	„ Krzyżanowski Jan, dyrektor . .	M. Izba Obrach.	1	07
22	F-ma Kutrzeba Z.	ul. Wiślna 11	—	14
23	Lokal I Koła T. S. L.	Jagiellońska 11	46	25
24	F-ma Majewski, cukiernia obecnie Kazimierz Dańka	ul. Karmelicka 22	1	20
25	„ Małopolski Zakład Odzieży w li- kwidacji	ul. Szczepańska	1	87
26	„ Maternowski Julian, fryzjer . .	Rynek Główny 29	1	11
27	„ Michalik, cukiernia Lwowska . .	ul. Florjańska	1	10
28	WP. Inż. Niedziałkowski Janusz . .	ul. Senatorska 1	37	14
29	F-ma Porębski - Zimmmler	Rynek Główny 8	2	—
30	„ Reim i Ska	Rynek Główny 38	4	27
31	WP. Stróżyński Antoni	ul. Senatorska 1	1	20
32	Pogotowie Zarz. Wod. Miejsk. Tel. 325	ul. Senatorska 1	1	84
33	WP. Waga Jan, Kasa Zarz. Wod. M.	ul. Senatorska 1	2	70
34	F-ma Wilczyński Jan, skład papieru	Ryn. Gł. Pałac Sp.	6	—
35	WP. Wyrodowa Maria, dyr. szkoły wzor. I Koła T. S. L.	ul. Wolska 19	3	91
36	F-ma Zembrzycki A., skład papieru	ul. Florjańska 9	1	40
37	„ Zespół, urz. Zd. Zw. Spółdz. . .	ul. Szczepańska	2	30
38	„ Zopoth, drogueria centralna . .	ul. Sławkowska 1	3	77
39	Spółdz. Zw. Kred. Rekodz. i Przem.	ul. św. Marka 8	17	54
R a z e m			335	57

Zarząd I Koła składa na tem miejscu serdeczne podziękowanie tym wszystkim, którzy do puszeki grosz rzucili i panom właścicielom i kierownikom restauracyi, którzy pracę kursora ułatwiali.

B) Stałe skarbonek I Koła były pod troskliwą i cierpliwą opieką p. inż. Gawlikowskiego. W roku 1927 było umieszczonych 52 skarbonek, z tego było czynnych i wykazały dochód 39 skarbonek u następujących osób względnie Firm: (Patrz tabelka strona 34).

C) Kinoteatr T. S. L. „Promień“ prowadziliśmy i w roku ubiegłym we własnym zarządzie, oddając kierownictwo członkowi T. S. L. p. Leonowi Dihmowi. Zarząd czynił dalsze znaczne inwestycje, aby kinoteatr utrzymać na poziomie.

Dochody w r. 1927 wykazuje sprawozdanie kasowe.

Zawiadowca:

Inż. Gawlikowski m. p.

Sprawozdawca:

Dr. Ziemnowicz Mieczysław.

DOCHODY.

Zestawienie kasowe dochodów

L. p.	T y t u ł	Zł	gr
	Saldo z r. 1926 . . .	7.806	09
1	Wkładki członków	5.305	85
2	Puszka obnośna	4.876	40
3	Skarbonki stałe	401	20
4	Subwencja Gminy m. Krakowa	1.000	—
5	„ Kasy Oszczędności m. Krakowa	1.000	—
6	„ Minist. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. na kursa analfabetów	2.500	—
7	Dary	2.734	50
8	Dochody z podnajmu lokalu	200	—
9	Odsetki od lokaty funduszy	466	90
10	Ze sprzedaży kalendarzyków	1.528	50
11	Dochód z przedsiębiorstw	29.091	02
12	Opłata Szkoły Wzorowej i Ogr. dziecięcego, Wolska 19	18.902	—
13	Opłaty z Ogródków dziecięcych i ochronek	15.530	64
14	Zwrot pożyczki udzielonej Zarz. Gł. T. S. L. w Krakowie	4.414	51
15	Różne	401	88
Do przeniesienia . . .		96.159	49

i wydatków I. Koła za rok 1927.

WYDATKI.

L. p.	T y t u ł	Zł	gr
	I. Szkoły i Ogródki.		
1	Szkoła Wzorowa i Ogródek dziecięcy a) płaca personalu 12.141'40 zł. b) usługa 1.305'75 „ c) czynsz i opał 6.904'25 „ d) różne wydatki 1.292'71 „ 21 644'11 zł.		
2	Ogródek w Podgórzu a) płaca ochroniarki 1.440'— zł. b) usługa 250'— „ c) opał 79'90 „ d) różne wydatki 331'23 „ 2.101'13 zł.		
3	Ogródek w Pychowicach a) płaca ochroniarki 1.440'— zł. b) usługa 300'— „ c) opał 93'— „ d) różne 113'25 „ 1.946'25 zł.		
4	Ogródek Kraków Lubicz 16 a) płaca ochroniarki 1.380'— zł. b) usługa 227'50 „ c) opał 96'95 „ d) różne 485'46 „ 2.189'91 zł.		
5	Ogródek w Leszczynach a) płaca ochroniarki 3.000'— zł. b) usługa 600'— „ c) opał i światło 700'— „ d) inwentarz 620'— „ e) dożywianie i odzież bied. dzieci 1.827'— „ f) różne 170'— „ 6.617'— zł.		
6	Ogródek w Lipniku a) płaca ochroniarki 2.672'— zł. b) usługa 120'— „ 2.792'— zł.		
7	Ogródek w Białej a) płace ochroniarek 4.002'— zł. b) inwentarz 164'58 „ c) utrzymanie lokalu 12'20 „ d) pomoce szkolne 361'16 „ e) kurs gimnast. rytmicz. 366'— „ f) różne 926'56 „ 5.832'50 zł.	43.122	90
Do przeniesienia . . .		43 122	90

WYDATKI.

[illegible]

KOMISJA REWIZYJNA:

Dunikowski Jan

DOCHODY

Budżet Koła

L p.	T y t u ł	Zł	gr
	Pozostałość kasowa z r. 1927 . . .	2 470	18
1	Wkładka członków	5.000	—
2	Puszka obnośna	5.000	—
3	Skarbonki stałe	400	—
4	Subwencje	10.000	—
5	Dary	600	—
6	Dochód z podnajmu lokalu	200	—
7	Odsetki od lokaty funduszu	500	—
8	Ze sprzedaży kalendarzyków	2.500	—
9	Dochód z przedsiębiorstwa	30 000	—
10	Przychody Szk. Wzor. i Ogród. dz.	20.000	—
11	" Ogródka dziec. Kraków, Lubiec 16	1.500	—
12	" " " " Senatorska 27	1.500	—
13	" " " " Podgórze	1.500	—
14	" " " " Biała	6.000	—
15	" " " " Lipnik	3.000	—
16	" " " " Laszczyny	6.000	—
17	" " " " Straconka	1.000	—
Do przeniesienia . . .		97.170	18

na rok 1928.

WYDATKI

L p.	T y t u ł	Zł	gr
I. Szkoły i Ogródki.			
1	Szkoła Wzorowa i Ogr. dziecięcy		
	a) płaca personalu	12.000	— zł.
	b) usługa	1.200	— "
	c) czynsz i opał	7.000	— "
	d) różne wydatki	2.000	— "
		22.200	— zł.
2	Ogródek Kraków Lubiec 16		
	a) płaca ochroniarki	1.800	— zł.
	b) usługa	300	— "
	c) opał	100	— "
	d) różne wydatki	300	— "
		2.500	— zł.
3	Ogródek Kraków Senatorska		
	a) płaca ochroniarki	1.800	— zł.
	b) usługa	300	— "
	c) opał	100	— "
	d) różne wydatki	300	— "
		2.500	— zł.
4	Ogródek w Podgórzu		
	a) płaca ochroniarki	1.800	— zł.
	b) usługa	300	— "
	c) opał	100	— "
	d) różne wydatki	300	— "
		2 500	— zł
5	Ogródek w Białej	6.000	— "
6	Ogródek w Lipniku	3.000	— "
7	Ogródek w Laszczynach	6.000	— "
8	Ogródek w Straconce	3.000	— "
		47.700	—
II. Kursa dla analfabetów.			
9	Szkoła sług	1.500	— zł.
10	Kursa analfabetów cywilnych	1.500	— "
11	Kursa analfabetów wojskowych	8.500	— "
		11.500	—
III. Czytelnie.			
12	Zakupno książek	10.000	— zł.
13	Oprawa książek	5.000	— "
14	Drobne wydatki (port. itp.)	100	— "
		15.100	—
	IV. Akcja oświat. na kresach	3.000	—
	V. Zasiłek dla Kół i Instyt.	10.000	—
	VI. Koszt zbierania wkładek.		
15	Procent od zebranych wkładek	800	—
	Do przeniesienia . . .	88.100	—

DOCHODY.

L. p.	T y t u ł	Zł	gr
	Z przeniesienia . .	97.170	18
	Razem . .	97.170	18

WYDATKI

[illegible]

SPIS CZŁONKÓW I KOŁA T. S. L. w Krakowie na rok 1927.

a) Członkowie założyciele

(wkładka jednorazowo 200 złotych, dawniej 200 koron austr.).

1 Beringer Wandalin (†)	5 Kolbe Wacław (†)
Chronowski Eustachy (†)	Dr Kwaśnicki August
Górnisiewicz Antoni	Dr Łazarski Józef (†)
Klemensiewicz Edmund (†)	

b) Członkowie dożywotni

(wkładka jednorazowo 40 złotych, dawniej 40 koron austr.).

Dr Doboszyński Adam	Inż. Polański Stefan
Gawlikowska Bronisława	Dr. Rostański Józef
10 Inż. Gawlikowski Władysław	Rutkowski Andrzej
Inż. Peroś Jan	15 Wawreczko Wiktor

c) Członkowie wspierający

(wkładka roczna 12 złotych).

Inż. Adelman Aleksander	Dr Berezowski Tadeusz
Adelman Emil	40 Bernardyński Adam
Aksman Ludwik	Będzikiewicz Tomasz
Alberti Stanisław	Inż. Białek Zygmunt
20 Anczyc Wacław	Inż. Biasion Jan
Anis Adolf	Inż. Bielański Adam
Armołowicz Jan	45 Inż. Bieliński Stanisław
Arzt Władysław	Inż. Bieniarz Władysław
Askenaze Henryk	Bieżeński Zygmunt
25 Baranowski Władysław	Bilikiewicz Bolesław
Barącz Erazm	Bisanz Jan
Dr Basler Józef	50 Dr Boczar Stanisław
Baster Józef	Dr Bogdani Roman
Batko Stanisław	Bohdanowicz Tadeusz
30 Bauer Maksymilian	Bujański Eugenjusz
Dr Baurowicz Aleksander	Dr Boland Arnold
Dr Bednarski Tadeusz	55 Boloński Władysław
Bekman Zygmunt	Bromowicz Wiktor
Beldowski Władysław	Inż. Bryjak Karol
35 Bem Romuald	Brzeziński Kazimierz
Bendarski Zygmunt	Budkiewicz Jan
Dr Benis Artur	60 Bujas Tomasz
Dr Beres Rudolf	Bukowiecki Tadeusz

Burtanowa z Sataleckich Aniela	Dr Grabczak Ludwik
Burtan Stanisław	120 Grabowska Julia Władysława
Inż. Burzyński Jan	Greger Józef
65 Bychowski Józef	Dr Grzybowski Grzegorz
Dr Cetnarowski Edward	Grzywa Piotr
Inż. Chmielewski Józef	Haber Adolf
Inż. Chromiński Edmund	125 Dr Hanicki Marjan
Ciośniński Stanisław	Haraschin Karol
70 Cyankiewicz Józef	Haraschin - Wyrwicz Leon
Dr Czernik Jan	Herget Stanisław
Czyżewicz Jan	Inż. Hoeschl Franciszek
Czikiel Józef	130 Hoesick Ferdynand
Dalewski Antoni	Ippold Julian
75 Danek Kazimierz	Illukiewicz Leon
Dąbrowski Marjan	Jachimowicz Edward
Debiński Adam	Jachymiak Lrdwik
Dihm Leon	135 Jahn Stanisław
Długoszewski Stanisław	Dr Jakubowski Faustyn
80 Dobija Kazimierz	Jarra Marcin
Dobija Mieczysław	Inż. Jarosławiecki Józef
Inż. Dobosz Emil	Inż. Jaszczurowski Tadeusz
Dreziński Jan	140 Dr Jaugustyn Marjan
Dobrzański Rudolf	Jawornicki Bolesław
85 Ks. Dr Domasik Stanisław	Jaworski Albin
Inż. Drobniaak Franciszek	Jarezakowa Zofja
Dr Drozdowski Edward	Jurezak Julian
Drozdowski Stanisław	145 Dr Jurezyński Hieronim
Inż. Dubeltowicz Henryk	Inż. Jurski Bolesław
90 Duszyński Marjan	Kałucki Władysław
Dutkiewicz Marceli	Kamieniłomy „Miękinia“
Dziewoński Władysław	Kantorek Stefan
Dr Ehrenpreis Arnold	150 Kapusta Wincenty
Ehrenpreis Ignacy	Kirschner Lazar
95 Dr Ehrenpreis Zygmunt	Klein Wacław
Dr Epstein Maurycy	Dr Klimecki Stanisław
Epstein Tadeusz	Inż. Kleczek Andrzej
Dr Fedorowicz Tadeusz	155 Knapieński Ludwik
Filipowski Józef	Knobel Tomasz
100 Dr Fischer Edmund	Dr Kolkiewicz Zdzisław
Fischler Abraham	Dr Komorowski Bolesław
Dr Flach Józef	Konecńska Wanda
Franzman Zygmunt	160 Konopiński Michał
Froncz Anastazy	Kopczyński Władysław
105 Dr Fusman Józef	Koperski Józef
Gabański Ludwik	Kopytkiewicz Henryk
Gauze Aleksander	Korbel Stanisław
Gawlikowski Roman	165 Korezyńska Stefanja
Inż. Gąsior Wacław	Kostecka Jadwiga
110 Dr Gertler Juljan	Inż. Kostecki Edward
Getzler Leon	Kostecki Franciszek
Ginowa Zdzisława	Dr Kot Stanisław
Godzicki Jan	170 Kowalski Ludwik
Inż. Godziński Józef	Koziański Eugenjusz
115 Goldman Markus	Dr Krajewski Józef
Gottlieb Zygmunt	Inż. Krawczyk Stanisław
Inż. Górecki Konrad	Dr Kuśnierz Bronisław
Górski Bolesław	175 Kretschmer Józef

- Kęcina Marja
Inż. Kritzler Henryk
Inż. Król Piotr
Krowicki Wincenty
180 Dr Krzemecki Andrzej
Inż. Krzepowski Wacław
Dr Krzetuski Karol
Dr Krzyształowicz Wincenty
Krzyżanowski Jan
185 Inż. Krzyżanowski Wacław
Kucharski Marcei
Kukliński Ładysław
Dr Kumaniecki Kazimierz
Kummer Augustyn
190 Dr Kupeczyński Tadeusz
Kurkiewicz Jan Kanty
Kwiatkowski Jan
Dr Kwieciński Tadeusz
Dr Landau Ignacy
195 Dr Lang Marjan
Lang Marjan (prof.)
Lankosz Andrzej
Lazar Ludwik
Dr Lewandowski Karol
200 Liban Jan
Dr Liliental Zygmunt
Lipiński Wacław
Dr Lipoński Włodzimierz
Lisiński Jan
205 Dr Lisocki Zygmunt
Lisowski Agenor
Litawski Józef
Ks. Litwin Jan
Lubaszek Kazimierz
210 Ładziński Władysław
Łojek Szczepan
Macharski Franciszek
Dr Macharski Leopold
Madejski Paweł
215 Madejski Roman
Dr Majewicz Edmund
Malczewski Jacek
Dr Marek Zygmunt
Maślanka Franciszek
220 Maurizio Jan
Arch. Maczyński Franciszek
Inż. Mehl Samuel
Dr Meisels Adolf
Dr Merz Ludwik
225 Inż. Mianowski Henryk
Molicka Marja
Molicki Wincenty
Inż. Morawiecki Michał
Inż. Morawski Juliusz
230 Moskwa Henryk
Dr Muczkowski Józef
Dr Mussil Leopold
Dr Myciński Jan
Nalepa Jan
235 Narzynski Tadeusz
Naturski Jan
Niedziałek Karol
Inż. Niedziałkowski Janusz
Niesiołowski Józef
240 Inż. Niewiadomski Marjan
Dr Nitsch Eugenjusz
Inż. Nitsch Leonard
Noworolski Jan
Nycz Stanisław
245 Olszowski Wojciech
Orszulski Teofil
Ostrowski Jan
Ostrowski Witold
Oświęcimski Tadeusz
250 Dr Pachonński Antoni
Dr Pagaczewski Julian
Inż. Paneńko Eustachy
Inż. Pawlik Wacław
Dr Peiper Julian
255 Dr Peiper Wiktor
Inż. Pelc Jan
Pelc Ludwik
Petelenz Ignacy
Inż. Peterseim Rudolf
260 Piasecki Adam
Piątkiewicz Bronisław
Piątkowski Leon
Ks. Piechnik Józef
Pierożyński Oktawiusz
265 Pierożyński Stanisław Henryk
Piotrowska Irena
Dr Piotrowski Tadeusz
Podgórczyk Karol
Podobiński Kazimierz
270 Inż. Podgórski Stefan
Inż. Polaczek Tadeusz
Pollerowa Wanda
Inż. Popper Rudolf
Porębski Stanisław
275 Przybylski Teofil
Rakower Ignacy
Dr Rappaport Henryk
Reibscheld Józef
Reim Gustaw
280 Dr Reiner Ryszard
Ripper Hugo
Ritterman Aleksander
Dr Rogalski Tadeusz
Inż. Rolle Karol
285 Inż. Romanowski Artur
Ronka Eugenjusz
Różycki Andrzej
Dr Rubel Ludwik
Dr Rutkowski Maksymilian

290 Rydel Stefan	Szybalski Mieczysław
Rzegociński Witold	Dr Taub Józef
Rzewski Adam	Telz Napoleon
Salawa Józef	Terich Adolf
Inż. Sare Józef	340 Inż. Tor Eugenjusz
295 Sawiński Wincenty	Inż. Tokarski Jerzy
Schenker Józef	Tomaszewski Juljusz
Schneider Edward	Truszkowski Witold
Dr Schneider Ludwik	Tuchanowicz Władysław
Dr Schöngut-Strzemieński Stefan	345 Ungeheuer Stanisław
300 Seidenfrau Henoch	Wachtel Bernard
Inż. Seifert Mieczysław	Wajda Wincenty
Seip Mieczysław	Inż. Walz Stanisław
Sembrat Franciszek	Wang Artur
Sewerin Eugenjusz	350 Dr Weigt Herkules
305 Dr Sedzielewski Józef	Wenzel Jan
Skórczewski Adolf	Wesely Franciszek
Skórczewski Władysław	Węgrzyn Karol
Dr Stuzewski Kazimierz	Dr Wielgus Piotr
Smreczyński Stanisław	355 Wierzejski Bolesław
310 Śmiechowski Czesław	Wileczyński Jan
Sobolewski Witold	Inż. Wileczyński Józef
Sokulski Justyn	Winiarz Bronisław
Sośnicki Tadeusz	Inż. Wojciechowski Henryk
Sowiński Józef	360 Wojciechowski Kazimierz
315 Spałek Karol	Wojtarowicz Antoni
Spis Ludwik	Wolny Jan
Inż. Stadtmüller Alfred	Wołkowski Karol
Dr Stankiewicz Wiktor	Wortman Włodzimierz Wilhelm
Dr Starzewski Tadeusz	365 Woyczyński Roman
320 Dr Stawowczyk Władysław	Wóźniak Florjan
Steinberg Joachim	Wójcikiewicz Stanisław
Dr Sternbach Edward	Dr. Włodek Józef
Strakosz Wiktor	Wyrodowa Marja
Strasik Franciszek	370 Wywiałkowski Marjan
325 Dr Stuhr Oskar	Dr. Zakrzewski Tadeusz
Dr Sygiericz Witold	Inż. Zarzecki Janusz
Sykutowski Leon	Dr. Zawadzki Marceli
Sykutowski Władysław	Zemanek Franciszek
Dr Syrop Józef	375 Zieliński Franciszek
330 Dr Schafer Władysław	Zieliński Kazimierz
Inż. Szarek Bolesław	Dr. Ziemnowicz Mieczysław
Szarski Adam	Inż. Zgliński Leonard
Szeliński Józef	Inż. Żuławski Józef
Dr Szczepański Kazimierz	380 Żegluga Polska Ska Akc.
335 Szkocki Leon	

d) Członkowie zwyczajni

(wkładka roczna 4 złote).

Aleksandrowicz Włodzimierz	Barański Karol
Antoniewicz Janina	Bełcikowska Janina
Anchmanówna Zofja	390 Dr. Berski Paweł
Awgulewicz Aldona	Berwald Ludwik
385 Bahr Zygmunt	Bezdek Zygmunt
Barańska Józefa	Bieda Władysław
Barański Andrzej	Biedroń Mieczysław

- 395 Bielak Antoni
Bielńska Michalina
Bilska Helena
Bincer Konrad
Dr. Birkenmayer Aleksander
400 Birczyński Teodor
Boberówna Janina
Bobówna Zofja
Bochenek Bronisław
Borkowski Jan
405 Braunowa Olga
Brossman Marjan
Brühand Chiel
Bryda Władysław
Brzezińska Helena
410 Brzezowski Leon
Bzowski Konstanty
Butkowska Marja
Carowa Helena
Chowaniec Zygmunt
415 Chruściński Zygmunt
Ks. Chudyba Stanisław
Chwalibozanka Helena
Cieplik Józef
Dr. Cybulski Tadeusz
420 Cyrek Władysław
Cwierzewicz Julian
Czajkowski Tomasz
Czech Stanisław
Czernicka Józefa
425 Czernicka Stanisława
Czubek Jan
Czulakówna Marja
Czylak Jan
Daniłowiczówna Wanda
430 Daun Alfons
Dunikowski Jan
Dziedzicówna Olga
Dziurzyński Adam
Erbes Jan Kazimierz
435 Feliński Gerard
Freidelsberg Jan
Freege Karol
Freegowa Kazimiera
Fryc Franciszek
440 Gaczek Wilhelm
Ganczarezykowa Jadwiga
Gawinówna Walerja
Gedliczka Zdzisław
Głabowicz Franciszek
445 Głowacki Józef
Dr. Godziszewski Włodzimierz
Goldschmied Jakób
Gołabowa Janina
Gorlińska Marja
450 Ościcka Marja
Fma Górecki Tomasz
Górka Antoni
Górka Stefan
Grabowska Marja
455 Dr. Grabowski Jan
Grottgerówna Regina
Grünbergowa Salomea
Grzanowski Józef
Hanusz Jan
460 Inż. Hendel Zygmunt
Heynar Józef
Hullówna Halina
Idziński Tadeusz
Inż. Jabłoński Karol
465 Dr. Janik Michał
Jankiewicz Kajetan
Dr. Janiszewski Tomasz
Inż. Jarnuszkiewicz Karol
Jarosz Czesław
470 Jarosz Karol
Jaskowski Józef
Jastrzębska Julia
Jodłowski Eugenjusz
Dr. Józefert Bruno
475 Juszczyk Józef
Kałauer Stefanja
Karmańska Janina
Kądziołówna Stefanja
Kłosiński Władysław
480 Knapikowa Magdalena
Kopeczyński Teodor
Kopeczyński Zygmunt
Korczyk Jan
Kosobudzka Helena
485 Kostecki Marjan
Kościński Jan
Kowalska Władysława
Inż. Kowalski Władysław
Krauzówna Zofja
490 Kruczkowski Łukasz
Krupa Jan
Krzanowski Walery
Krzyżanowski Marjan
Książek Jan
495 Kulikowski Narcyz
Kukuczka Jan
Kurek Józef
Kuśnierzówna Wiktorja
Kydryński Juljusz
500 Lachówna Michalina
Lebedyński Stanisław
Inż. Lenk Marjan
Lerochówna Stefanja
Lubartowski Paweł
505 Łączyński Władysław
Majcher Andrzej
Makarewicz Juljusz
Maksymowicz Eugenjusz

- Malikówna Marja
510 Małecki Andrzej
Małecki Piotr
Mamoń Jan
Margulies Jakób
Martyka Augustyn
515 Massar Wilhelm
Ks. Mazanek Stefan
Mazur Leon
Mazur Mikołaj (Kraków)
Mazur Mikołaj (Bielany)
520 Mazuzanka Marja
Inż. Michalski Kazimierz
Michalski Władysław
Ks. Miś Władysław
Misiąg Wojciech
525 Misky Ludwik
Mistrzyński Leon
Inż. Mroczkowski Leon
Mrowcówna Kamila
Mühlrad Maurycy
530 Müller Ludwik
Nawrocka Anna
Niemiec Rudolf
Niklasówna Zofja
Nord Leon
535 Nowakowa Władysława
Dr. Nowosielski Jerzy
Onecki Jan
Orzechowski Karol
Osiński Karol
540 Owca Józef
Passakas Mieczysław
Paukówna Karolina
Paukówna Stanisława
Pauli Józef
545 Pawlik Jan
Piazza Janina
Piekarski Jan
Piękoś Karol
Plezia Jakób
550 Pluta Andrzej
Dr. Podkówka Emil
Polaczek Marja
Polaczkówna Zofja
Poniedziałek Jan
555 Dr. Poźniak Zdzisław
Inż. Procnier Antoni
Przebinda Wincenty
Puc Franciszek
Pudlik Tomasz
560 Pstuś Sebastjan
Pytlik Stanisław
Inż. Reinberger Władysław
Dr. Rozenzweig Józef
Rostawiecki Karol
565 Rollowa Anna
Rożek Jan
Rutkowska Albina
Rutkowska Janina
Rutkowska Wanda
570 Rutkowski Władysław
Rzepka Józef
Sarnecki Jan!
Sarnecki Józef
Sas Stanisław
580 Schmidt Jan
Schöngut Karol
Schudmak Szymon
Sierpiński Tadeusz
Siołkówna Janina
585 Skowronek Józef
Skracha Aleksander
Sohnel Alfred
Inż. Sośniak Witold
Sośnicki Feliks
590 Inż. Smreczyński Franciszek
Dr Sperber Wacław
Słowikowska Stefanja
Stamberger Pinkus
Stano Jan
595 Inż. Stark Marjan
Stróżyński Antoni
Strzemieński Józef
Strzetelska Amalja
Strzetelski Mieczysław
600 Suski Karol
Suski Władysław
Sykutowski Franciszek
Szlapak Leon
Szybowska Kazimiera
605 Szymański Ludwik
Tokar Jan
Tchórzewski Rudolf
Inż. Treutler Julian
Toroszcówna Janina
610 Urbanowa Marja
Wacięga Jan
Waga Jan
Wajdowicz Władysław
Walas Józef
615 Walczak Mieczysław
Wazowski Roman
Dr Weiner Stanisław
Wilder Maksymiljan
Inż. Winkler Władysław
620 Wnęk Marjan
Wojciechowski Stanisław
Wojtowicz Mieczysław
Wojtyczkowa Olga
Woltyński Franciszek
625 Wołowski Józef
Wosińska Honorata
Wołek Alojzy

Wozaczyńska Leokadja
Wozaczyńska Wanda
630 Wozaczyński Józef
Woźniak Leon
Inż. Wrotowski Kazimierz
Wroniewski Tadeusz
Dr Wysocki Wincenty
635 Zawiliński Roman
Zazulanka Janina

Zembały Józef
Zięba Tadeusz
Ziffer Henryk
640 Zimler Jan
Zuliani Franciszek
Żuwała Stanisław
Żukówna Helena
644 Żuławski Włodzimierz

Zmarli w roku 1927.

1. Inż. Czechowicz Karol (3 marca 1927).
 2. Dr Zakrzewski Tadeusz (12 sierpnia 1927).
- Cześć Ich pamięci!

Datałomski Kola w roku 1927.

Szkoła Wzorowa kooedukacyjna w Krakowie, przy ul. Wojskiej, kursa dla dorosłych analfabetałych; Podgórze, Kraków, Krowczyńska 14; Podgórze, Zamostskiego 35; Psychowice pow. Kraków; dla analfabetałych zomierzey, przy Oddziale wojaskowch w Krakowie. Ogrodki dziecięce i ochotniki; w Krakowie, przy ul. Wojskiej 109; przy ul. Lubickiej 16 i przy ul. Senarskiej 28; w Podgórze, przy ul. Szkolnej i w Pschłowicach (pow. krakowski).

w Białej k Bieleska, w Lipinach, w Leszczynach i w Straconie (pow. bialski). Utrzymuje w gmieinach pow. krakowskiego szereg bibliotek, oraz dostarcza pomocy w zakresie oswiatowym ludności polskiej poza granicami Państwa. Prowadzi w Warszawie zarządy teatru i powiatu „Pro-mien” w Krakowie, ul. Podwale L. 0.

1. Koło Towarzystwa Szkoły
Ludowej w Krakowie, Jagiell. 11.

Należy
przylepić
znaczek
poczt.
za 5 gr.

Druk! Odpowiedź!

Do Zarządu I. Koła
Towarzystwa Szkoły Ludowej

w Krakowie

ul. Jagiellońska L. 11, parter.

DRUK.

Wielmożn Pan

w Krakowie

Wypełnić, optać, wrzucić do skrzynki pocztowej,

a kursor zgłosi się po wkładkę.

Proszę o wpisanie mnie w poczet członków I. Koła
Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie z wkładką
roczną złotych członka

Podpis:

Zawód:

Dokładny adres:

UWAGA: Wkładka roczna członka wspierającego 12 złotych.

Wkładka roczna członka zwyczajnego 4 złote.

Podstawą i warunkiem rozwoju narodów jest oświata w najszerzszych jego warstwach. Wyrazem tej prawdy jest u nas T. S. L. w Krakowie, które od lat 35 pracuje nad podniesieniem oświaty i uświadamienia narodowego, nie tylko na obszarach Ojczyzny, ale także poza jej granicami, gdzie większym skupieniem polskim zagraża wynarodowienie. W pracy niski poziom oświaty ogólnej w Polsce i wynaradawianie się rodaków idących w szeroki świat za chlebem. Dziś nawet odzywają się głosy, że wobec odzyskania własnej państwowości T. S. L. jest zbyteczne, bo oświatą w kraju, jak i opieką nad polską emigracją winno się zająć Państwo. Jakież błędne mniemanie, a często jakież wykrętnie! Wszystkich zadań nie można zwać na Państwo, zwłaszcza w dobie jego kształtowania.

„Każdy prawdy i rozumny Polak winien należeć do T. S. L.!”

Każdy zdobyć się winien na wkładkę roczną do T. S. L., ułatwiamy więc spełnienie tego obowiązku prosząc o wypełnienie przyległej karty.

Zarząd I. Koła Towarzystwa Szkoły Ludowej:

Przewodniczący: Witold Ostrowski.

Zast. przewodn.: Dr. Mieczysław Ziemnowicz.
Sekretarz: Stanisław Ciośński.